



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 310/2012-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť N. P., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením z 20. januára 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť N. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2011 doručená sťažnosť N. P., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením z 20. januára 2011.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľky a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 26 C 78/2004 z 23. júna 2008 zamietol jej žalobu o určenie, že zamestnávateľ - obchodná spoločnosť S. T., a. s., B. (ďalej len „žalovaná“), pri skončení pracovného pomeru výpoveďou z 3. novembra 2003 neuplatnil zásadu rovnakého zaobchádzania.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 364/2008 z 9. marca 2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Proti označenému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že *„vzhľadom na nejednotnosť judikatúry Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR som podala zároveň sťažnosť na Ústavný súd SR. Ústavný súd SR uznesením sp. zn. III. ÚS 207/09-31 zo dňa 28. 7. 2009 odmietol moju sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú“ (z označeného uznesenia vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 207/09 ústavný súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľky smerujúcej proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 364/2008 z 9. marca 2009, pričom túto sťažnosť odmietol nielen z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ale aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci, pozn.). Najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 10/2010 z 20. januára 2011 dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol.*

Sťažovateľka namieta, že *„odmietnutím dovolania z dôvodu neprípustnosti Najvyšší súd SR porušil moje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nesprávnym právnym posúdením veci v spojení s inou vadou v konaní a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.*

Sťažovateľka tvrdí, že *„v danom prípade došlo k porušeniu princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, a tým aj k porušeniu zásady právnej istoty. Najvyšší súd SR totiž v mojom prípade rozhodol odlišným spôsobom ako prv v prípade skutkovo i*

právne obdobných veciach bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol argumenty, pre ktoré bola v danej veci poskytnutá odlišná ochrana, než v jej iných označených konaniach. Argumentácia najvyššieho súdu musí pritom byť spoľahlivým vodidlom pre obdobné situácie v budúcnosti. Okrem porušenia zásady právnej istoty najvyšší súd zároveň zanedbal svoju zákonom ustanovenú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania...“.

Na podporu uvedených tvrdení poukazuje sťažovateľka v sťažnosti aj na právne názory najvyššieho súdu obsiahnuté v uznesení sp. zn. 5 Cdo 255/2008 (podporne aj v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 33/2008 z 29. januára 2009) vyjadrené v obdobných veciach, ktoré sa podľa zistenia ústavného súdu týkajú najmä výkladu pojmu „nesprávne právne posúdenie veci“ v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Ďalej sťažovateľka tvrdí, že už v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku namietala „nesúlad vnútroštátneho procesného pravidla, podľa ktorého súd nepreskúmava, ktorý zamestnanec bol prepustený, s normami komunitárneho práva“. Na podporu svojich tvrdení sťažovateľka poukazuje na viacero rozhodnutí Súdneho dvora Európskych spoločenstiev [ďalej len „Súdny dvor EÚ“ (rozhodnutie z 30. marca 2005 č. 32 Sveriges Civilingenjörsförbund a M. K., Stockholm v. T. & N. Management Aktiebolag, Stockholm, rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb., s. 629, bod 21, a z 5. marca 1998, Solred, C-347/96, Zb., s. I-937, bod 30)].

V nadväznosti na to sťažovateľka uvádza, že „Európsky súdny dvor... skúmal aj výber pracovníka pri prepustení“. Taktiež uviedla, že „pravidlo súdu (vyplývajúce z konštantnej judikatúry) o tom, že súd nepreskúmava, ktorý zamestnanec bol prepustený je procesným pravidlom. Súd v tomto prípade v čase rozhodovania aplikoval prísnejšie procesné pravidlá ako sú pravidlá s komunitárnym prvkom, avšak s rovnakým predmetom.

Bolo preto na krajskom súde a najvyššom súde prejednávajúcom spor (v ktorom ide o zásadu zákazu diskriminácie na základe veku), aby v rámci svojej právomoci zabezpečil ochranu, ktorá vyplýva z práva Spoločenstva, a tiež zabezpečil plnú účinnosť tohto práva tým, že neuplatní žiadne protichodné ustanovenie vnútroštátneho

práva (rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb. s. 629, bod 21, a z 5. marca 1998, Solred, C-347/96, Zb. s. 1-937, bod 30).

Súd však nepodal návrh ESD a uplatnil protichodné opatrenie vnútroštátneho práva, čím nezabezpečil ochranu pred diskrimináciou...

Tvrdím, že vnútroštátne pravidlo podľa ktorého súd nepreskúmava výber prepusteného zamestnanca bráni plnému uplatneniu komunitárnych hmotnoprávných pravidiel.“

Sťažovateľka namieta, že „Najvyšší súd Slovenskej republiky sa týmito argumentmi odmietol zapodievať a nevyhlásil procesné pravidlo ktoré bráni plnému uplatneniu komunitárnych hmotnoprávných pravidiel.

Bolo preto porušené právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd.“

Za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie sťažovateľka považuje aj skutočnosť, že krajský súd ani najvyšší súd nedali vo svojich rozhodnutiach odpovede na základné argumenty uvádzané v odôvodnení odvolania a v dovolaní, v ktorých okrem iného uviedla:

«... V bode 35 odvolania som tvrdila že ku dňu 31. 7. 2003 odporca mal voľné pracovné miesta v novej organizačnej štruktúre, kde tieto riešil výberovými konaniami, ktoré boli realizované v čase dania výpovede o čom svedčila aj výpoveď svedkyne p. A..

... Súd výpoveď p. A. nevyhodnotil a ani vyhodnotil získané štatistické údaje.

... V bode 49 odvolania som tvrdila, že odporca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi organizačnými zmenami a mojou nadbytočnosťou a jeho rozhodnutia o organizačných zmenách sledovali iný cieľ. Svedčí o tom vyhlásenie výberových konaní po prvom rozhodnutí o organizačných zmenách.

... Súd nedal odpoveď na to, či rozhodnutím zamestnávateľa, prípadne jeho realizáciou u zamestnávateľa boli sledované iné ciele než organizačné zmeny (poukázala som na neprehľadné opakované organizačné zmeny).

... V odvolaní som tvrdila, že prvostupňovému súdu som predložila argumenty nasvedčujúce tomu, že došlo k nepriamej diskriminácii. Z výpovede svedkyne p. A. totiž vyplýva, že na naše oddelenie prišli mladí pracovníci až neskôr, ktorí mali menej skúsenosti, pričom starší zaškoľovali mladších pracovníkov a napriek tomu boli prepustené staršie pracovníčky. Táto skutočnosť bola potvrdená aj zoznamom prijatých pracovníkov k odporcovi pred organizačnou zmenou, ktorý sa nachádza v spise. Zo zoznamu vyplýva, že k 1. 7. 2003 odporca prijal niekoľko desiatok pracovníkov

... Súd sa odmietli predmetným dôkazom vôbec zaoberať.

... V bode 64 odvolania som poukázala na to, že základným spôsobom, pomocou ktorého sa dá dokázať diskriminácia, je použitie tzv. „komparátora“, teda porovnanie postavenia žalobcu s postavením iného jednotlivca alebo skupiny.

... Súd napriek tomu neporovnal moje postavenie a postavenie p. A. pri prepustení s postavením skupiny menej skúsenejších zamestnancov.»

Napokon sťažovateľka tvrdí, že:

„- došlo k porušeniu medzinárodného Dohovoru č. 111 Dohovor o diskriminácii (zamestnaní a povolani), 1958 publikovaného pod č. 465/1990 Zb. a to čl. 1 písm. b/ dohovoru tým, že bola porušená rovnosť zaobchádzania pri prepúšťaní a to z dôvodu veku

- ... tým, že Najvyšší súd nepredložil vec ESD, porušil moje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd, nakoľko vo veci rozhodoval nesprávne obsadený senát.

- ... súd v medziach svojej právomoci mal aplikovať záruky vyplývajúce z Dohovoru medzinárodnej organizácie práce č. 111 o diskriminácii v povolani ako aj procesné záruky vyplývajúce zo Smernice 2000/78/ES.“

Podľa sťažovateľky okresný súd konštatoval, že „výber konkrétneho nadbytočného zamestnanca je v právomoci zamestnávateľa a súd nie je oprávnený toto preskúmať“.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 364/2008 z 9. marca 2009 podľa sťažovateľky vyplýva, že „... ani smernica nemá osobnú záväznosť, má len

odporučací charakter a aj v konkrétnej súdnej veci neboli porušené žiadne procesné predpisy a ani nebol dôvod, aby sa súd prvého zapodieval výkladom tejto smernice. Odvolateľka si zamieňala zásady rovnocennosti vnútroštátneho práva so zreteľom na aplikáciu prísnejších procesných pravidiel, avšak v žiadnom prípade v danej veci nebolo možné vynechať aplikáciu pracovnoprávných predpisov so zreteľom na to, že v danej veci len ZP upravuje vznik, zmenu a zánik pracovného pomeru a konkrétne ust. § 13 ZP nie je v rozpore ani so smernicou č. 200/78/ES.“.

V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že „súd mal priamo aplikovať procesné záručky ustanovené v článku 3 ods. 1 bod c/ Smernice 2000/78/ES ktorou sa ustanovuje všeobecný rámec rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a zárobkovej činnosti a preskúmať výber konkrétneho nadbytočného zamestnanca... To, či vnútroštátne právne predpisy boli prijaté pred alebo po smernici, je irelevantné (prípád C-106/89 Marleasing [1990] ECR 4135).“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd „pri predbežnom prerokovaní tejto sťažnosti rozhodol týmto uznesením ústavný súd začína konanie o porušení práva na spravodlivé súdne konanie a o porušení iných práv a konanie prerušuje a v zmysle čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva predkladá vec Európskemu súdnemu dvoru v Luxemburgu so žiadosťou o rozhodnutie o predbežnej otázke vo veci výkladu Zmluvy s cieľom riešiť problém zlučiteľnosti národného opatrenia a pravidiel práva Spoločenstva s tým, aby Európsky súdny dvor odpovedal na nasledujúcu predbežnú otázku:

Zaväzuje zásada rovnakého zaobchádzania, ktorá je ustanovená v článku 13 Zmluvy o založení ES a v článku 3 ods. 1 bod c/ Smernice 2000/78/ES, ktorá zakazuje akékoľvek nerovnaké zaobchádzanie na základe veku pri prepúšťaní národného sudcu, aby neuplatnil vnútroštátnu judikatúru, podľa ktorej súd pri prepúšťaní nepreskúmava výber konkrétneho nadbytočného zamestnanca.“.

V prípade ak ústavný súd tento návrh zamietne, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením zo dňa 20. 1. 2011 bolo porušené základné právo N. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nesprávnym právnym posúdením veci v spojení s inou vadou v konaní v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 v ktorom nepreskúmal výber konkrétneho zamestnanca ktorý bol prepustený súd neposkytol ochranu pred diskrimináciou, bolo porušené právo N. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením zo dňa 20. 1. 2011 bolo porušené právo N. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na účinný prostriedok nápravy upravené v článku 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke N. P. primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000,- eur ktoré je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Sťažovateľka žiadala aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jej sťažnosti pred ústavným súdom z dôvodu poberania čiastočného invalidného dôchodku.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd požiadal predsedu najvyššieho súdu o vyjadrenie k sťažnosti. V nadväznosti na túto žiadosť vzniesol predseda najvyššieho súdu v prípise z 18. novembra 2011 námietku predpojatosti proti všetkým sudcom IV. senátu ústavného súdu, o ktorej rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 138/2012-20 z 21. marca 2012 tak, že sudcov IV. senátu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v predmetnej veci nevylúčil. V období do rozhodnutia o vznesenej námietke predpojatosti ústavný súd vo veci nemohol konať.

Vo vyjadrení najvyššieho súdu k sťažnosti č. k. KP 4/2011-81 z 9. decembra 2011 sa okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 Cdo 10/2010 z 20. januára 2011 odmietol dovolanie sťažovateľky z dôvodu, že smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný (dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa). Najvyšší súd skúmal prípustnosť dovolania v danej veci a dospel k záveru, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa žiadnu z možností prípustnosti dovolania podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku. Následne sa sústredil na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska vád uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku a s prihliadnutím na obsah dovolania sa osobitne zaoberal vadou konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (odňatie možnosti účastníka konať pred súdom). V tejto súvislosti sa zaoberal aj otázkou preskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods.1 ústavy a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Najvyšší súd sa sústredil aj na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo existenciou nesprávne obsadeného súdu) a vyslovil, že v danej veci neprichádzalo do úvahy, aby sa na rozhodovaní podieľali aj sudcovia Súdneho dvora európskej únie, pretože súd nemal povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o tzv. predbežnej otázke podľa § 109 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, pretože skutkové okolnosti, od ktorých sťažovateľka odvodzuje uplatnené nároky, nastali pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii.

Najvyšší súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a odmietol dovolanie ako neprípustné - nemohol teda pristúpiť meritórnemu posudzovaniu rozhodnutí nižších súdov.

Najvyšší súd uskutočnil výklad ustanovení zákona o prípustnosti dovolania v súlade s vlastnou judikatúrou (pozri napr. stranu 7, druhý odsek uznesenia) pričom vzal do úvahy aj ústavný aspekt danej veci (pozri stranu 5, posledný odsek uznesenia)...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, čo táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom

prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07).

1. Sťažovateľka v sťažnosti v prvom rade tvrdí, že postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením z 20. januára 2011 došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zo sťažnosti vyplýva, že základom argumentácie sťažovateľky o porušení jej označených práv je tvrdenie, že

- najvyšší súd nesprávne právne posúdil jej dovolacie námietky (dôvody), pričom sa odchýlil od právnych názorov vyslovených v iných svojich rozhodnutiach, čím porušil princíp právnej istoty,

- namietané uznesenie je nepreskúmateľné, pretože dovolací súd v ňom neodpovedal na jej základné argumenty vyslovené v dovolaní, týkajúce sa jej diskriminácie v zamestnaní,

- postupom a namietaným uznesením najvyššieho súdu jej bolo odňaté právo na zákonného sudcu (aj keď porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v petite výslovne nenamieta, pozn.), pretože sa na rozhodovaní nepodielali sudcovia Súdneho dvora EÚ v rámci konania o predbežnej otázke.

Ústavný súd vychádzajúc z obsahu petitu, ktorým je v konaní o sťažnosti viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), preskúmal sťažnosť na predbežnom prerokovaní z hľadiska sťažovateľkou namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením z 20. januára 2011.

V súvislosti s argumentáciou uplatnenou sťažovateľkou v sťažnosti ústavný súd považoval za potrebné poznamenať, že táto je porovnateľná s argumentáciou uvedenou v jej dovolaní, pričom najvyšší súd sa s ňou zaoberal v dovolacom konaní. Dovolací súd v namietanom uznesení dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľky smeruje proti

rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho odmietol.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00) všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto právnym predpisom je v posudzovanom prípade zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 OSP výslovne uvádza, že dovolanie je prípustné len z dôvodov uvedených v ustanoveniach § 237 písm. a) až písm. g) OSP. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc

všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľky v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Na základe uvedených právnych názorov ústavný súd preskúmal postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesenie z 20. januára 2011, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia najprv oboznámil s podstatnými časťami rozhodnutí súdov pred súdmi prvého a druhého stupňa, ako aj s obsahom podaného dovolania, pričom v tejto súvislosti najmä uviedol: *«Okresný súd Košice I rozsudkom z 23. júna 2008 č. k. 26 C 78/2004-356 žalobu v celom rozsahu (t. j. v bodoch 1. až 5.) zamietol a súčasne si vyhradil právo rozhodnúť o náhrade trov konania samostatným uznesením. Žalobu v častiach o určenie neplatnosti výpovede (bod. 1), o učenie trvania pracovného pomeru (bod. 2) a uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru (bod. 3), zamietol z dôvodu,*

že výpoveď spĺňa všetky formálne a hmotnoprávne predpoklady stanovené zákonom (výpoveď bola urobená písomnou formou a žalobkyňa riadne doručená, u žalovaného došlo k organizačným zmenám, v dôsledku ktorých sa žalobkyňa stala nadbytočnou, výpoveď bola prerokovaná so zástupcami zamestnancov a boli splnené aj podmienky stanovené v § 63 ods. 2 Zákonníka práce, keď bolo preukázané, že žalovaný objektívne nedisponoval takým pracovným miestom, ktoré by bolo pre žalobkyňu vhodné). Vo zvyšných častiach žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaný sa v súvislosti so skončením pracovného pomeru výpoveďou z 3. novembra 2003 voči žalobkyňi nedopustil diskriminácie pre jej vek (§ 13 Zákonníka práce), keď mal za to, že pracovný pomer so žalobkyňou bol skončený platne. K argumentácii žalobkyne vychádzajúcej z noriem komunitárneho práva uviedol, že vo svojom rozhodnutí neaplikoval normy komunitárneho práva, pretože skutkové okolnosti danej právnej veci predchádzali prístupu Slovenskej republiky k Európskej únii.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 9. marca 2009 sp. zn. 5 Co 364/2008 napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho právnym posúdením veci; odôvodnenie doplnil o výklad viacerých článkov Ústavy Slovenskej republiky týkajúcich sa medzinárodných zmlúv, ako aj povahy, právnych účinkov a temporálnej záväznosti noriem komunitárneho práva. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 O. s. p. a § 150 ods. 1 O. s. p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním žalobkyňa a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že vo veci rozhodoval odvolací súd v nesprávnom zložení (§ 237 písm. g/ O. s. p.), pretože na rozhodovaní sa mali podieľať aj sudcovia Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) prostredníctvom výkladu o predbežnej otázke (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) potrebnej pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, tak ako to navrhovala v odvolacom konaní. Ďalej žalobkyňa namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu videla v tom, že súdy vo svojich rozhodnutiach neuplatnili princíp aplikačnej prednosti komunitárneho práva pred vnútroštátnymi procesnými pravidlami, podľa ktorých súd nepreskúmava výber, s ktorým zamestnancom zamestnávateľ skončí pracovný pomer, a aplikovali prísnejšie procesné pravidlá ako sú pravidlá s komunitárnym

prvkom s rovnakým predmetom. Žalobkyňa v dovolaní tvrdila, že bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa jej názoru bolo porušené ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. a naplnený dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) O. s. p., pretože odvolací súd v odôvodnení rozsudku nedal odpoveď na „základné argumenty“, ktoré uviedla v odvolaní, a z toho dôvodu považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné.»

Svoje právne závery k dovolaniu sťažovateľky najvyšší súd odôvodnil takto:

«V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

Dovoláním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O. s. p.). Nejde ani o rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil svoj právny názor (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Odvolací súd tiež výrokom svojho rozsudku nevyslovil, že je dovolanie prípustné a ani súd prvého stupňa vo výroku nevyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (§ 238 ods. 3 O. s. p.). Rozsudok napadnutý dovolaním žalobkyne nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených rozhodnutí, preto prípustnosť jej dovolania z ustanovení § 238 O. s. p. nevyplýva.

Dovolanie žalobkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O. s. p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade

v zmysle § 237 O. s. p... Z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní došlo k takejto vade.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O. s. p. dovolateľka nenamietala a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadami v zmysle § 237 písm. f/ a g/ O. s. p...

Dovolateľka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. namieta porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Vzhľadom na námietky žalobkyne bolo v tomto dovolacom konaní potrebné zaujať právne závery o tom, či (prípadné) nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. alebo či má za následok procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O. s. p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď II. ÚS 261/06). To však neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé

porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje vždy intenzitu vady konania v zmysle § 237 O. s. p.

Ústava Slovenskej republiky neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje Občiansky súdny poriadok aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktorú sú taxatívne vymenované v § 237 O. s. p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam - vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (vid' § 237 O. s. p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. „Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“ považuje - na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O. s. p. - (len) za relevantný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), pričom ale vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.»

V súvislosti s námietskou, že sa najvyšší súd v namietanom uznesení odchyľil od právnych názorov vyjadrených v iných svojich rozhodnutiach, a tým porušil princíp právnej istoty, sťažovateľka poukazuje predovšetkým na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo/2008, z ktorého cituje, pričom podporne poukazuje tiež na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 33/2008. Po preskúmaní v sťažnosti citovaných právnych názorov vyjadrených v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo/2008, ktoré sa týkajú predovšetkým výkladu pojmu „nesprávne právne posúdenie veci“ v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP, ústavný súd konštatuje, že tieto právne názory nemožno považovať za odlišné od právnych názorov vyjadrených v namietanom uznesení. V nadväznosti na tento záver ústavný súd poukazuje aj na ďalšiu časť odôvodnenia namietaného uznesenia, v ktorej dovolací súd

výslovne poukázal na svoju predchádzajúcu judikatúru, z ktorej vo veci sťažovateľky vychádzal:

«Na posúdenie prípustnosti dovolania - aj z aspektov vyplývajúcich z ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. - je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 11/1998 uverejnený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 2 M Cdo 18/2008, 3.Cdo 249/2008, 3 Cdo 9/2009, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 338/2009, a 5 Cdo 290/2009).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu preto sama skutočnosť, že v konaní prípadne došlo k procesnej vade tejto povahy (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), nemôže v danom prípade založiť prípustnosť dovolania žalobkyne, lebo nejde o vadu v zmysle § 237 O. s. p.

Navyše odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k názoru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.»

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že námietka sťažovateľky založená na tvrdení, že najvyšší súd sa v namietanom uznesení odchyľil od právnych názorov vyslovených v iných svojich rozhodnutiach, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci zjavne neobstojí, a preto ju ústavný súd považuje za neopodstatnenú.

K sťažovateľkou namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. g) OSP, že „súd bol nesprávne obsadený“, keďže sa na rozhodovaní danej veci mali podieľať aj sudcovia Súdneho dvora EÚ v rámci konania o predbežnej otázke potrebnej pre rozhodnutie odvolacieho súdu (porušenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa § 13 ods. 1 Zákonníka práce), dovolací súd poukázal na to, že *«z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď IV. ÚS 206/08) síce vyplýva, „že v prípade, ak sa v spore v konaní pred vnútroštátnym súdom nepodieľal svojím výkladom práva spoločenstva komunitárny sudca, hoci tento výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený ... Takáto procesná situácia je však zákonom ustanoveným dôvodom na podanie dovolania podľa § 237 písm. g/ O. s. p...“.* Dovolací súd je však toho názoru, že v danom prípade súd nemal povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o tzv. predbežnej otázke podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., pretože skutkové okolnosti (danie výpovede z pracovného pomeru žalovaným žalobkyňi 3. novembra 2003), od ktorých žalobkyňa odvodzuje uplatnené nároky, nastali pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii dňa 1. mája 2004. Keďže v danej veci nebolo prípustné prerušiť odvolacie konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., nemohol byť naplnený ani dovolací dôvod podľa § 237 písm. g/ O. s. p. Otázke prípustnosti prerušenia (dovolacieho) konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. sa dovolací súd podrobne vyjadril v uznesení zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 10/2010 (právoplatným 10. januára 2011), ktorým takýto návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania zamietol; dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie tohto rozhodnutia, ktoré je plne použiteľné aj pre posúdenie otázky neprípustnosti prerušenia odvolacieho konania. Z uvedených

dôvodov dovolací súd nezistil, že predmetné konanie trpelo vadou podľa § 237 písm. g/ O. s. p.».

Z obsahu príslušného súdneho spisu dovolacieho súdu ústavný súd navyše zistil, že rozhodnutiu najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľky predchádzalo jeho rozhodnutie v rámci dovolacieho konania o návrhu sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP dovedy, kým Súdny dvor EÚ nevydá rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 3 ods. 1 bodu c) Smernice 2000/78/ES. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 10/2010 zo 16. decembra 2010 návrh sťažovateľky na prerušenie dovolacieho konania zamietol s odôvodnením, že „v čase dania výpovede z pracovného pomeru žalovaným žalobkyni (3. novembra 2003) sa v zmysle článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky neuplatňovala prednosť právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie pred zákonmi Slovenskej republiky, pretože prednosť týchto aktov a ich záväznosť nastala až okamihom pristúpenia Slovenskej republiky k Európskej únii dňa 1. mája 2004...“. Predmetné uznesenie najvyššieho súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. januára 2011, ale sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom nenamieta.

Právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého vo veci sťažovateľky nemal povinnosť prerušiť konanie a požiadať Súdny dvor EÚ o vydanie rozhodnutia o tzv. predbežnej otázke podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP z dôvodu, že skutkové okolnosti (výpoveď z pracovného pomeru z 3. novembra 2003) nastali pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii dňa 1. mája 2004, vyjadrený tak v odôvodnení namietaného uznesenia, ako aj v uznesení sp. zn. 3 Cdo 10/2010 zo 16. decembra 2010 je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný. Z uvedeného dôvodu je zjavne neopodstatnená aj námietka sťažovateľky, podľa ktorej jej postupom a namietaným uznesením najvyššieho súdu bolo odňaté právo na zákonného sudcu, pretože sa na rozhodovaní nepodieľali sudcovia Súdneho dvora EÚ.

V súvislosti s výhradami sťažovateľky k právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP] najvyšší súd uviedol: „Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu

na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O. s. p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. Keďže dovolanie žalobkyne nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).“

Na základe citovanej argumentácie dospel dovolací súd k záveru „o procesnej neprípustnosti dovolania žalobkyne. Jej mimoriadny opravný prostriedok preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd sa v namietanom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal so všetkými dovolacími dôvodmi sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto jej dovolanie odmietol ako neprípustné. Podľa názoru ústavného súdu nemožno namietané uznesenie najvyššieho súdu považovať za neodôvodnené, pričom ústavný súd nezistil ani žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. taký, ktorý by nemal oporu v zákone. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom (ako aj v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu) obsiahnuté argumenty o diskriminácii sťažovateľky v zamestnaní. Z uvedeného dôvodu neobstojí ani námietka sťažovateľky založená

na tvrdení, že namietané uznesenie je nepreskúmateľné, keďže dovolací súd v ňom neodpovedal na jej vecné argumenty týkajúce sa jej diskriminácie v zamestnaní.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považoval za potrebné poukázať tiež na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku proti právoplatným rozhodnutiam všeobecných súdov.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným postupom a uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktoré by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 10/2010 z 20. januára 2011 podľa názoru ústavného súdu nemožno (z už uvedených dôvodov) považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní v tejto časti sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľka namietala aj porušenie práva podľa čl. 13 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením z 20. januára 2011.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Z citovaného ustanovenia dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájitelné právne tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo z 25. marca 1983).

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takému záveru pri rozhodnutí najvyššieho súdu nedospel.

Vo vzťahu k uvedenému (namietanému) porušeniu práva ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

Skutočnosť, že sťažovateľka nebola v konaní pred najvyšším súdom (dovolacím súdom) úspešná, nie je podstatná, keďže účinnosť právnych prostriedkov nápravy pre účely čl. 13 dohovoru nezávisí na istote, že bude rozhodnuté v prospech sťažovateľky (napr. Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu – 1991, Soering proti Spojenému kráľovstvu – 1989). Napadnuté uznesenie dovolacieho súdu preto nesignalizuje žiadnu možnosť porušenia práva sťažovateľky mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. Sťažovateľka tiež namietala, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 10/2010 z 20. januára 2011 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu čl. 14 dohovoru.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu čl. 14 dohovoru ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou zdôrazňuje, že toto ustanovenie dohovoru obsahuje predovšetkým pozitívny záväzok štátu premietnuť do právneho poriadku tie antidiskriminačné zásady a opatrenia, ktoré uvedený článok obsahuje, a nie je teda priamo aplikovateľný orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky v individuálnych prípadoch (III. ÚS 51/08).

Vychádzajúc z uvedeného právneho názoru, ako aj z argumentácie uvedenej v časti II.1 tohto uznesenia (k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) ústavný súd dospel k záveru, že aj v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Sťažovateľka tiež namietala, že postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 10/2010 a jeho uznesením z 20. januára 2011 došlo aj k porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy majú charakter ústavných princípov, resp. všeobecných interpretačných pravidiel, ktoré sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto

konania je rozhodovanie o porušení základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, možno v tomto konaní uvažovať o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Pretože v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o porušení niektorého základného práva alebo slobody, nemohol dospieť ani k záveru o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal aj ďalšími návrhmi sťažovateľky, teda aj jej návrhom, aby prerušil konanie o jej sťažnosti a požiadal Súdny dvor EÚ „o rozhodnutie o predbežnej otázke vo veci výkladu Zmluvy s cieľom riešiť problém zlučiteľnosti národného opatrenia a pravidiel práva Spoločenstva...“.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2012